

S P R A W O Z D A N I E

ZA ROK 2016

**Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W BYTOWIE**

Spis treści:

Wprowadzenie.....	3
IDziałania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie ograniczenia marginalizacji osób i rodzin zamieszkałych na terenie gminy Bytów.....	4
I.1 Cele i zadania MOPS	4
I.2 Mierniki realizacji zadań	6
I.3 Obszary marginalizacji i wykluczenia społecznego osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej	7
I.4 Struktura dochodów i wydatków MOPS w Bytowie za 2016 r.	10
I.5 Realizacja zadań w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bytowie według <i>rozdziałów klasyfikacji budżetowej</i>	14
II Inna działalność Ośrodka.....	31
II.1 Prace społecznie użyteczne:	31
II.2 Zadania z zakresu pomocy społecznej zlecone do realizacji innym podmiotom..	32
II.3 Poradnictwo specjalistyczne.....	33
II.4 Akcja świąteczna 2016.....	35
II.5 Pomoc żywnościowa	35
II.6 Współpraca z Policją	38
II.7 Przeciwdziałanie bezdomności.....	39
IV Struktura organizacyjna i kadra.....	45
V Kontrole zewnętrzne.....	47
VI Potrzeby i założenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na rok 2017....	48
VII Potrzeby i założenia w zakresie pomocy społecznej w gminie Bytów na rok 2017.	48
Spis tabel.....	49

Wprowadzenie

Zgodnie z art.110 ust.9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie przedstawia roczne sprawozdanie z działalności Ośrodka w 2016 roku.

Ośrodek funkcjonuje jako gminna jednostka organizacyjna pomocy społecznej. Na poziomie lokalnym wykonuje zadania skierowane na wsparcie i poprawę warunków życia mieszkańców gminy Bytów. Działania Ośrodka są zbieżne z lokalną polityką społeczną i zgodne z realizacją głównych celów *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bytów*.

W roku sprawozdawczym rozpoczęto w Ośrodku realizację nowych zadań:

- świadczenia rodzicielskie –w ramach świadczeń rodzinnych
- świadczenia wychowawcze w ramach rządowego programu „Rodzina 500 plus”

Podstawowym aktem prawnym, na podstawie, którego funkcjonuje Ośrodek jest ustawa o pomocy społecznej.

Ponadto w Ośrodku realizowane są zadania wynikające z innych aktów prawnych a w szczególności: ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o systemie oświaty, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych, ustawy o ochronie zdrowia psychicznego.

I Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie ograniczenia marginalizacji osób i rodzin zamieszkałych na terenie gminy Bytów

I.1 Cele i zadania MOPS

W celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu Ośrodek realizował działania mające na celu poprawę sytuacji życiowej osób, rodzin, grup zagrożonych ubóstwem, marginalizacją i wykluczeniem społecznym poprzez:

- realizację świadczeń pomocy społecznej,
- realizację pracy socjalnej, poradnictwa, prac społecznie-użytecznych i asystenturę rodzin,
- rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- udzielanie pomocy w formie świadczeń rodzinnych,
- udzielanie pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych,
- udzielanie pomocy w sprawie stypendiów i zasiłków szkolnych.
- częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka poprzez realizację programu Rodzina 500+.

Ośrodek wykonywał zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym, zadania własne oraz zadania zlecone przez administrację rządową. Pomoc udzielana była w formie pieniężnej, w naturze lub w usługach lub pracy socjalnej. Realizowano również aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, tj. prace społecznie użyteczne. Wykonywano zadania z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zajmowano się dodatkowymi zadaniami niewchodzącymi w zakres pomocy społecznej tj.: realizację świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, świadczeń w ramach programu Rodzina 500+, działaniami wobec dłużników alimentacyjnych i realizowanie pomocy materialnej dla uczniów.

Przy realizacji powyższych zadań Ośrodek współpracował z instytucjami i organizacjami społecznymi, np.: Centrum Integracji Społecznej, Komendą Powiatową Policji, Sądem Rodzinnym, szkołami, placówkami ochrony zdrowia, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Powiatowym Urzędem Pracy, Fundacją „Sprawni Inaczej”, Stowarzyszeniem NAZARET im. Św. Filipa Neri.

Sporządzane były sprawozdania kwartalne, półroczne i roczne z realizacji zadań i wydatków budżetowych, które były przekazywane przez systemy informatyczne do jednostek nadrzędnych.

Jednostka koordynowała działania związane z przygotowaniem dokumentów dla Rady Gminy Bytów z realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bytów*, *Gminnego programu wspierania rodziny*, *Oceny zasobów pomocy społecznej* oraz opracowała nowy dokument strategiczny – *Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016-2020 dla gminy Bytów*.

Dokumenty przedstawiające stan realizacji zadań za dany rok przygotowuje się na podstawie danych z MOPS i informacji od innych instytucji, placówek oraz organizacji społecznych z gminy Bytów.

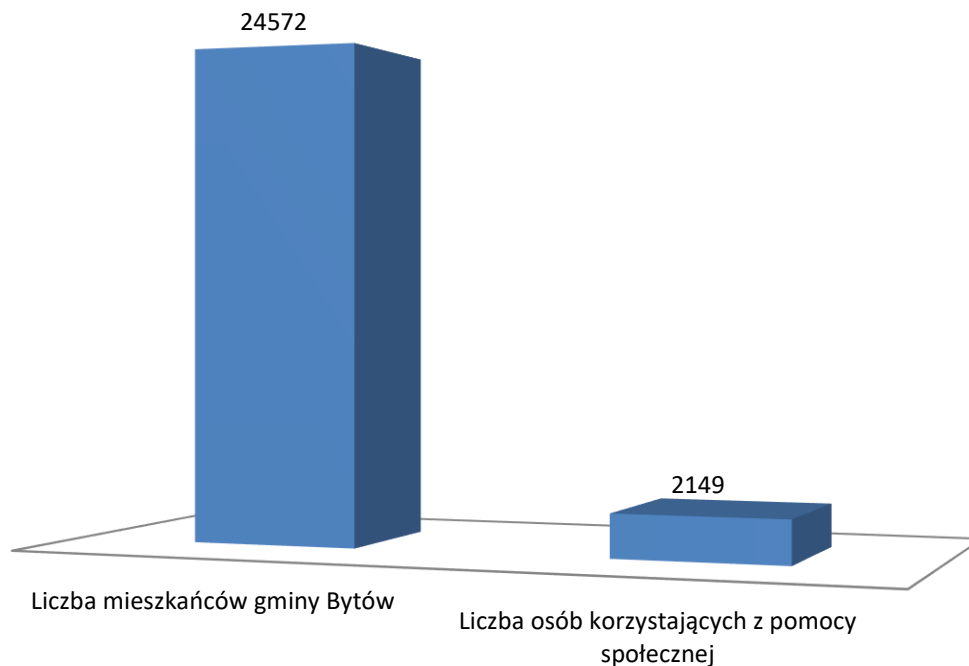
I.2 Mierniki realizacji zadań

W ubiegłym roku gmina Bytów liczyła 24 572 mieszkańców¹. Wsparciem Ośrodka w poszczególnych kategoriach świadczeń objęto następującą liczbę rodzin:

Tabela 1 – Kategorie i ilość świadczeń

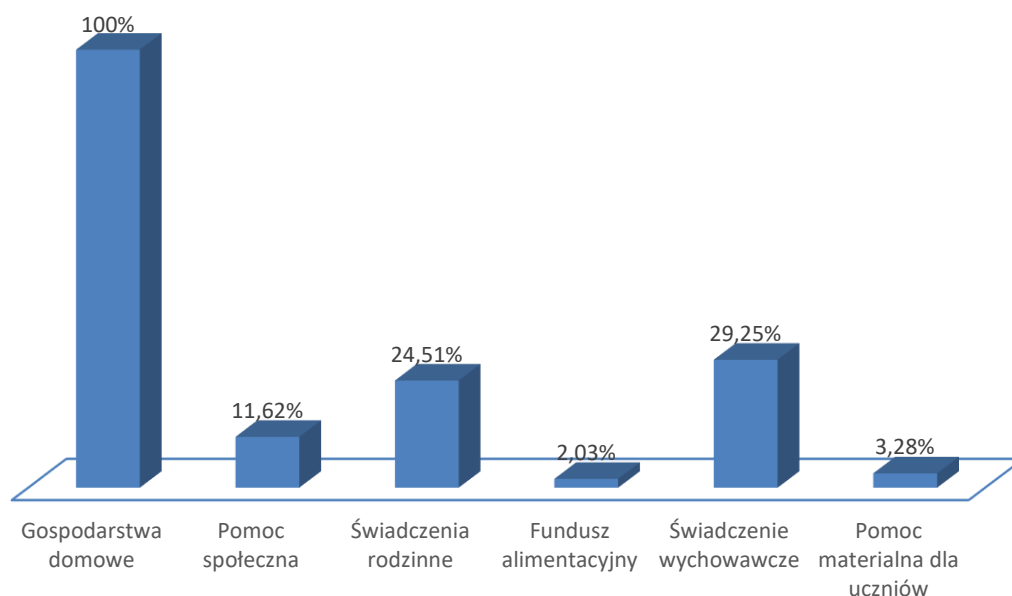
L.p.	Kategoria świadczeń	Ilość RODZIN objęta pomocą
1.	Pomoc społeczna	814
2.	Świadczenia rodzinne	1.717
3.	Fundusz alimentacyjny	142
4.	Świadczenia wychowawcze	2.049
5.	Pomoc materialna dla uczniów:	
	- stypendium szkolne	226
	- zasiłek szkolny	4

W roku sprawozdawczym świadczeniami pomocy społecznej korzystało 2149 osób (814 rodzin) tj. 8,75% mieszkańców naszej gminy.

¹ Dane Urzędu Miejskiego w Bytowie

Przyjmując, że gmina Bytów liczy 7.004 gospodarstw domowych², poniższe zestawienie przedstawia procentowy obraz rodzin korzystających z poszczególnych świadczeń: pomocy społecznej – 11,62, rodzinnych - 24,51 %, funduszu alimentacyjnego - 2,03%, świadczeń wychowawczych -29,25% oraz pomocy materialnej dla uczniów - 3,28%.

I.3 Obszary marginalizacji i wykluczenia społecznego osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej

W roku 2016 nastąpił nieznaczny spadek osób i rodzin objętych pomocą społeczną.

Tabela 2 - Rzeczywista liczba rodzin i osób objęta pomocą społeczną 2014 – 2016

Lata	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
		ogółem	w tym: na wsi	
2014 r.	1223	792	234	2206
2015 r.	1165	855	272	2332
2016 r.	1050	814	270	2149

² Dane Urzędu Miejskiego w Bytowie

Czynnikami, które powodują marginalizację i są ryzykiem wykluczenia społecznego osób są obszary problemowe z powodu, których mieszkańcy gminy Bytów korzystają z pomocy społecznej.

Tabela poniżej przedstawia zdiagnozowane powody trudności życiowych rodzin uzasadniające przyznanie pomocy.

Tabela 3 – Powody trudnej sytuacji życiowej

Lp	POWODY trudnej sytuacji życiowej	Liczba RODZIN ogółem		Liczba OSÓB w rodzinach	
		2015 r.	2016 r.	2015 r.	2016 r.
1	Ubóstwo	545	525	1.484	1.394
2	Sieroctwo	0	0	0	0
3	Bezdomność	49	45	49	48
4	Potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności	113	100	576	519
5	Bezrobocie	426	383	1.289	1.167
6	Niepelnosprawność	328	337	794	817
7	Długotrwała choroba	474	455	1.239	1.124
8	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	257	202	986	814
8a	w tym: rodziny niepełne	110	100	340	316
8b	rodziny wielodzietne	88	68	513	395
9	Przemoc w rodzinie	16	7	58	21
10	Alkoholizm	153	140	274	228
11	Narkomania	7	6	13	11
12	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	24	17	30	21
13	Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	4	2	19	4

Dominującymi powodami trudności życiowych klientów pomocy społecznej były: ubóstwo, długotrwała choroba, bezrobocie, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo –wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

W 2016 r. Ośrodek nasz objął pomocą społeczną następujące typy rodzin:

Tabela 4 – Typy rodzin

WYSZCZEGÓLNIENIE		LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH	
		OGÓŁEM	w tym: NA WSI		
0		1	2	3	
RODZINY OGÓŁEM /wiersz 2+3+4+5+6+7/		1	814	270	2.149
	o liczbie osób 1	2	303	70	303
	2	3	145	46	290
	3	4	111	27	333
	4	5	131	59	524
	5	6	78	38	390
	6 i więcej	7	46	30	309
w tym /z wiersza 1/ rodziny z dziećmi ogółem /wiersz 9+10+11+12+13+14+15/		8	350	147	1.458
	o liczbie dzieci 1	9	94	35	269
	2	10	151	53	595
	3	11	72	40	367
	4	12	24	15	153
	5	13	3	2	22
	6	14	3	1	24
	7 i więcej	15	3	1	28
RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM /wiersz 17+18+19+20/		16	108	18	348
	o liczbie dzieci 1	17	46	9	113
	2	18	45	5	149
	3	19	10	2	47
	4 i więcej	20	7	2	39
RODZINY EMERYTÓW i RENCISTÓW OGÓŁEM /wiersz 22+23+24+25/		21	119	31	220
	o liczbie osób 1	22	54	12	54
	2	23	46	12	92
	3	24	10	1	30
	4	25	9	6	44

Powyższa tabela wskazuje, że pomocą społeczną objęto 814 rodzin, (w 2015 r. – 855 rodzin), z czego 33,17 % (270 rodzin) mieszkało na wsi, 105 to rodziny wielodzietne ³(w tym 17 rodzin niepełnych), 119 to rodziny emerytów i rencistów.

³ Rodziny wielodzietne: rodziny posiadające dzieci w ilości 3 i więcej

Analiza rodzin beneficjentów pomocy społecznej według składu gospodarstw domowych wskazuje, że najliczniejszą grupę stanowią gospodarstwa jednoosobowe. Na ryzyko trudności życiowych narażone są głównie rodziny niepełne, w których występuje brak któregoś z rodziców. Wśród 814 rodzin objętych pomocą społeczną rodziny niepełne stanowiły 13,27% (108 rodzin).

I.4 Struktura dochodów i wydatków MOPS w Bytowie za 2016 r.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej uzyskuje dochody własne, które przekazywane są do budżetu gminy, oraz związane z realizacją zadań zleconych, rozliczane z urzędem administracji państwowej, które przekazywane są do budżetu państwa.

Za 2016 r. uzyskano dochody w łącznej kwocie **267.978,11 zł.**

Poniższa tabela obrazuje szczegółowy podział uzyskanych dochodów.

Tabela 5 – Struktura dochodów

Wyszczególnienie	Plan 2016 r.	Wykonanie
Dochody ogółem	8 000,00	267 978,11
Zadania własne w tym:	8 000,00	19 704,42
1) 75814 § 0920 odsetki od depozytu	8 000,00	11 471,11
2) 85214 § 0970 wpływy z różnych dochodów	-	112,38
3) 85214 § 2910 wpływy ze zwrotów dotacji celowej	-	1 427,62
4) 85216 § 2910 wpływy ze zwrotów dotacji celowej	-	5 655,02
5) 85219 § 0690 wpływy z różnych opłat	-	46,40
6) 85219 § 0970 wpływy z różnych dochodów	-	81,89
7) 85295 § 2910 wpływy ze zwrotów dotacji celowej	-	400,00
8) 85415 § 0970 wpływy z różnych dochodów (sam.)	-	102,00
9) 85415 § 2910 wpływy ze zwrotów z dotacji celowej	-	408,00
Zadania zlecone w tym:	-	248 273,69

1) 85211 § 0900 odsetki od nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych	-	30,84
2) 85212 § 0900 odsetki od nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych, FA	-	4 461,57
3) 85212 § 0920 odsetki Funduszu Alimentacyjnego	-	72 263,08
4) 85212 § 0970 Zaliczka Alimentacyjna	-	25 561,61
5) 85212 § 0980 Fundusz Alimentacyjny	-	128 991,52
6) 85212 § 2910 nienależnie pobrane świadczenia Rodzinne, FA – zwrot dotacji zleconej	-	16 965,07

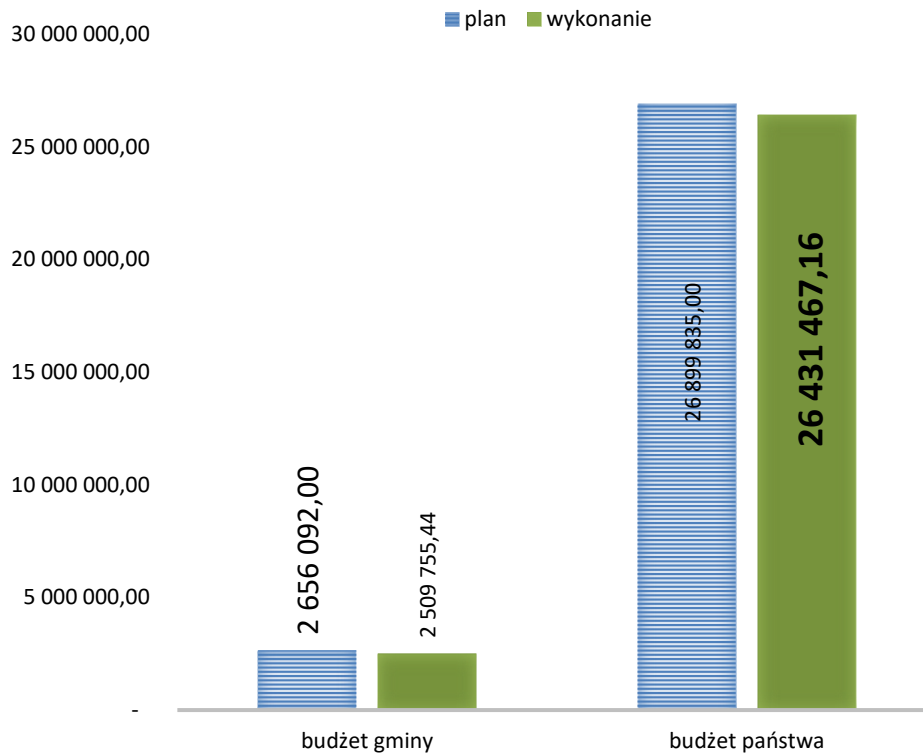
W roku sprawozdawczym Ośrodek dysponował budżetem 29 555 927,00 zł, z czego wykonał 28 941 222,60 zł, tj.: 97,92%.

Wydatki Ośrodka w roku 2016 finansowane były z różnych źródeł:

źródło	plan	wykonanie	%
Budżet gminy	2 656 092,00	2 509 755,44	94,49
Budżet państwa	26 899 835,00	26 431 467,16	98,26
Ogółem	29 555 927,00	28 941 222,60	97,92

Udział procentowy źródeł finansowania wydatków MOPS w roku 2016 wskazuje na dominującą rolę budżetu państwa, co ilustruje wykres poniżej:

FINANSOWANIE MOPS

Łączna kwota wydatków w roku 2016 obejmuje realizację zadań zleconych w wysokości 23 897 390,02 zł, dotacji celowych w wysokości 2 534 077,14 (łącznie 26 431 467,16 zł) oraz zadań własnych w wysokości 2 509 755,44 zł.

Szczegółową strukturę wydatków uwzględniającą rodzaje realizacji zadań przedstawia zestawienie poniżej.

Tabela 6 – Struktura wydatków w 2016 roku na zadania

Lp.	Formy świadczeń wg rozdziałów	Zadania zlecone		Dotacje celowe		Zadania samorządowe	
		Plan w zł	Wykonanie	Plan w zł	Wykonanie	Plan w zł	Wykonanie
1.	Rozdział 85195 Pozostała działalność	814,00	237,20	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Rozdział 85202 Domy pomocy społecznej	0,00	0,00	0,00	0,00	224 000,00	223 312,29
3.	Rozdział 85205 Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	0,00	0,00	0,00	0,00	12 400,00	12 400,00
4.	Rozdział 85206 Wspieranie rodziny	0,00	0,00	27 877,00	27 877,00	155 670,00	128 485,49
5.	Rozdział 85211 Świadczenia wychowawcze R.500+	14 454 500,00	14 176 596,90	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Rozdział 85212 Świadczenia rodzinne	9620 000,00	9 597 997,52	0,00	0,00	58 362,00	58 357,08
7.	Rozdział 85213 Ubezpieczenia zdrowotne	102 000,00	98 312,40	58 700,00	58 130,87	0,00	0,00
8.	Rozdział 85214 Zasiłki i pomoc w naturze	0,00	0,00	744 410,00	604 408,85	180 000,00	180 000,00
9.	Rozdział 85216 Zasiłki stałe	0,00	0,00	621 000,00	615 812,92	0,00	0,00
10.	Rozdział 85219 Utrzymanie ośrodka	24 246,00	24 246,00	311 776,00	311 776,00	1 623 660,00	1 526 182,71
11.	Rozdział 85295 Pozostała działalność	0,00	0,00	600 000,00	600 000,00	302 000,00	302 000,00
12.	Rozdział 85415 Pomoc materialna dla uczniów	0,00	0,00	334 512,00	316 071,50	100 000,00	79 017,87
Razem		24 201 560,00	23 897 390,02	2 698 275,00	2 534 077,14	2 656 092,00	2 509 755,44
Ogółem zlecone i własne		Plan - <u>29 555 927,00</u>			Wykonanie – <u>28 941 222,60</u>		

Wydatki ogółem na zadania zlecone i własne zwiększyły się w 2016 r. w stosunku do roku 2015 o **16 167 823,03 zł.** – tj. 44,14%.

I.5 Realizacja zadań w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bytowie według rozdziałów klasyfikacji budżetowej

Rozdział 85195 – Pozostała działalność

Potwierdzono prawo do świadczeń opieki zdrowotnej osobom: nieubezpieczonym, posiadającym obywatelstwo polskie, zamieszkałym na terytorium RP i spełniającym kryterium dochodowe obowiązujące w pomocy społecznej. Realizacja tego zadania odbywa się na podstawie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych. Z tej formy pomocy w 2016 roku skorzystało **14 osób**. Na zadanie wydano kwotę 237,20 zł.

Rozdział 85202 – Domy pomocy społecznej

Do zadań własnych gminy z zakresu pomocy społecznej należy kierowanie osób do domów pomocy społecznej (dps). O skierowanie może ubiegać się osoba wymagająca całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogąca samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie całodobowych usług opiekuńczych. W dps umieszczonych było 9 osób, w tym 2 osoby umieszczono w roku sprawozdawczym:

- Dom Pomocy Społecznej dla dzieci w Bielawkach – 1 osoba (dziecko)
- Dom Pomocy Społecznej w Machowinie – 1 osoba (dorosły)
- Dom Pomocy Społecznej w Łosienicach – 2 osoby (dorosłe)
- Dom Pomocy Społecznej w Gniewie – 1 osoba (dorosły)
- Dom Pomocy Społecznej w Malborku – 1 osoba (dorosła)
- Dom Pomocy Społecznej w Cisewiu – 1 osoba (dorosła)
- Dom Pomocy Społecznej w Stężycy – 1 osoba (dorosła)
- Dom Pomocy Społecznej w Szpęgawsku – 1 osoba (dorosła).

Koszt poniesiony przez gminę Bytów za pobyt osób w dps wyniósł **223 312,29 zł**.

Rozdział 85205 – Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

W ramach realizacji zadań dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie Ośrodek Zapewnienia Zespołowi Interdyscyplinarnemu gminy Bytów: obsługę organizacyjno - techniczną, lokal, materiały biurowe, dostęp do urządzeń biurowych, miejsce, w którym można przechowywać dokumentację Zespołu w sposób bezpieczny, tj. zapewniający ochronę danych osobowych.

Zespół Interdyscyplinarny tworzy grupy robocze (GR), których zadaniem jest rozwiązywanie problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach i przygotowanie indywidualnego planu pomocy rodzinie. Koordynatorem grup roboczych są pracownicy socjalni,

W 2016 r. powołano 42 GR w związku ze wszczęciem procedury „*Niebieskie Karty*”. Łącznie w 2016 roku działało 76 GR w 75 rodzinach, które w minionym roku spotkały się 258 razy. Grupy robocze skierowały wnioski do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o zastosowanie przymusu leczenia odwykowego wobec **11 osób**.

W ubiegłym roku zakończono procedurę „*Niebieskie Karty*” w 54 rodzinach. W 36 przypadkach zakończono procedurę w związku z ustaniem przemocy w rodzinie, w 17 – w związku z brakiem zasadności prowadzenia działań w ramach niebieskiej procedury, a w 1 przypadku procedurę przekazano do innego Zespołu Interdyscyplinarnego, właściwego dla miejsca zamieszkania rodziny objętej niebieskokartową procedurą.

W 2016 r. na realizację zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy Gmina Bytów przeznaczyła środki finansowe w kwocie 12 400 zł. Zaplanowane środki finansowe zostały w całości wykonane.

Struktura tego wydatku przedstawia się następująco :

- *zakup materiałów i wyposażenia* - 2 400,00 zł

(w tym: zakup materiałów biurowych, zakup tonerów, zakup artykułów spożywczych na szkolenie)

- *wynagrodzenie bezosobowe* - 1 650,00 zł

(w tym: umowa zlecenie – wynagrodzenie za prowadzenie grupy edukacyjno – wspierającej)

- *zakup usług* - 7 650,00 zł

(w tym: szkolenie dla przedstawicieli służb, usługi pocztowe, wykonanie pieczętek)

- *opłaty z tytułu usług telekomunikacyjnych* - 700,00 zł.

Szczegółowe sprawozdanie z realizacji zadań Zespół Interdyscyplinarny przedstawił na Sesji Rady Miejskiej w marcu br.

Rozdział 85206 – Wspieranie rodziny

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pomagając rodzinom w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Ogółem na realizację zadania w 2016 r. przeznaczono kwotę **156 362,49**, w tym:

- wydatki budżetowe z dotacji celowej wyniosły - 27 877,00
- wydatki ze środków budżetu gminy wyniosły - 128 485,49

Struktura tego wydatku przedstawia się następująco:

a) wydatki na wynagrodzenia i pochodne dla asystenta rodzin:

- 4010 wynagrodzenia osobowe - dotacja celowa - 23 400,00
- 4010 wynagrodzenia osobowe - 8 483,44
- 4040 dodatkowe wynagrodzenia roczne - 5 158,24
- 4110 składki na ubezpieczenie społeczne od wynagrodzeń (dotacja celowa) - 3 960,00
- 4110 składki na ubezpieczenie społeczne od wynagrodzeń - 2 381,58
- 4120 składki na Fundusz Pracy – dotacja celowa - 517,00
- 4120 składki na Fundusz Pracy - 385,24

b) wydatki rzeczowe:

- 4210 zakup materiałów i wyposażenia - 11 800,00
- 4300 zakup usług pozostałych (konsultacje psychologiczne warszaty) - 7.100,00
- 4360 opłaty z tyt. zakupu usług telekomunikacyjnych - 523,46
- 4410 podróże służbowe krajowe - 365,65
- 4700 szkolenia pracowników - 700,00

c) świadczenia społeczne:

- 3110 świadczenia społeczne(opłata za umieszczenie dzieci z gminy Bytów w pieczy zastępczej - 91 587,88

Szczegółowe sprawozdanie z realizacji wymienionych zadań za 2016 r. Ośrodek przedstawił na Sesji Rady Miejskiej w marcu br.

Rozdział 85212 – Świadczenia rodzinne

Obok działalności w sferze pomocy społecznej, Ośrodek realizuje dodatkowe zadanie określone jako system świadczeń pieniężnych na rzecz rodziny. System ten obejmuje wypłatę świadczeń rodzinnych z dodatkami, świadczeń alimentacyjnych i zasiłków dla opiekunów, które są zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej.

Do ustawowego katalogu świadczeń rodzinnych należą:

- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna,
- zasiłki rodzinne wraz z dodatkami,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka,
- świadczenie rodzicielskie,
- świadczenia alimentacyjne.

Dział Świadczeń Rodzinnych wypłaca pełen katalog świadczeń, które przedstawiono w poniższej tabeli wraz z obowiązującymi kwotami.

Tabela 7 – Świadczenia rodzinne w podziale na ich rodzaje i wysokość obowiązujące w okresie zasiłkowym 2015-2016

<i>Typ świadczenia</i>	<i>Kwota świadczeń obowiązująca do 31.10.2016</i>	<i>Kwota świadczeń obowiązująca od 31.10.2016</i>
Zasiłek rodzinny	- 89 zł m-nie na dziecko w wieku do 5 lat - 118 zł m-nie na dziecko w wieku 6-18lat - 129 zł m-nie na dziecko w wieku 18-24 lata	- 95 zł m-nie na dziecko w wieku do 5 lat - 124 zł m-nie na dziecko w wieku 6-18lat - 135zł m-nie na dziecko w wieku 18-24 lata
Opieka nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	400 zł miesięcznie	400 zł miesięcznie
Urodzenie dziecka	1 000 zł jednorazowo	1 000 zł jednorazowo
Samotne wychowywanie dziecka	- 185 zł m-nie nie więcej niż 370 zł na wszystkie dzieci, w przypadku dziecka niepełnosprawnego kwotę dodatku zwiększa się o 80 zł na dziecko, nie więcej niż 160 zł na wszystkie dzieci	- 193 zł m-nie nie więcej niż 386 zł na wszystkie dzieci, w przypadku dziecka niepełnosprawnego kwotę dodatku zwiększa się o 80 zł na dziecko, nie więcej niż 160 zł na wszystkie dzieci
Kształcenie rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	- 80 zł m-nie na dziecko w wieku do 5 lat - 100 zł m-nie na dziecko w wieku powyżej 5 lat	- 90 zł m-nie na dziecko w wieku do 5 lat - 110 zł m-nie na dziecko w wieku powyżej 5 lat
Rozpoczęcie roku szkolnego	100 zł jednorazowo	100 zł jednorazowo
Nauka w szkole poza miejscem zamieszkania	- 63 zł m-nie (dojazd) na każde dziecko - 105 zł m-nie (zamieszkanie w internacie) na dziecko	- 69 zł m-nie (dojazd) na każde dziecko - 113 zł m-nie (zamieszkanie w internacie) na dziecko
Wychowanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	90 zł m-nie	95 zł m-nie
Zasiłek pielęgnacyjny	153 zł m-nie	153 zł m-nie
Świadczenie pielęgnacyjne	1 300 zł m-nie	1 300zł ł m-nie

Specjalny zasiłek opiekuńczy	520 zł m-nie	520 zł m-nie
Zasiłek dla opiekuna	520 zł m-nie	520 zł m-nie
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka („becikowe”)	1 000 zł jednorazowo	1 000 zł jednorazowo
Świadczenie rodzicielskie	1000 zł m-nie	1000 zł m-nie

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Prawo do zasiłku rodzinnego przysługuje każdej rodzinie, jeżeli spełnia obowiązujące w ustawie kryteria. Według jednego z kryterium dochód rodziny w przeliczeniu na osobę, albo dochód osoby uczącej się nie mógł przekroczyć kwoty 674,00 zł, oraz kwoty 764,00 zł gdy w rodzinie wychowuje się dziecko niepełnosprawne. Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego przysługują na wniosek osoby zainteresowanej. W przypadku, gdy dochód rodziny przekracza kryterium dochodowe (o kwotę nie wyższą niż kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przysługujących danej rodzinie w okresie zasiłkowym, na który jest ustalone prawo do tych świadczeń), zasiłek rodzinny przysługuje w kwocie pomniejszonej o przekroczone kryterium dochodowe. Jest to tzw. „**mechanizm złotówka za złotówkę**”, który pozwala na pobieranie świadczeń w niższej wysokości. Od początku funkcjonowania mechanizmu wypłacono 862 świadczenia na kwotę 100 719,18 zł.

Od 01 stycznia 2016 r. realizowane jest nowe świadczenie, tj. **świadczenie rodzicielskie**. Przysługuje ono osobom, które urodziły dziecko, a które nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. Uprawnieni do pobierania tego świadczenia są więc między innymi bezrobotni (niezależnie od rejestracji w urzędzie pracy), studenci, rolnicy, a także wykonujący prace na podstawie umów cywilnoprawnych, a także osoby zatrudnione lub prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, jeśli nie pobierają zasiłku macierzyńskiego. Świadczenie to ma na celu objęcie wsparciem jak największej grupy osób i zapewnienie rodzicom jak największego wsparcia materialnego w pierwszym okresie życia dziecka. Świadczenie rodzicielskie w wysokości 1 000 zł miesięcznie nie jest uzależnione od kryterium dochodowego (jest to kwota netto, gdyż świadczenie rodzicielskie nie podlega opodatkowaniu ani innym obciążeniom). W 2016 r. skorzystało ze świadczenia 126 kobiet, wypłacono 862 świadczeń na kwotę 752 750,40 zł.

Liczba świadczeń rodzinnych wyniosła 43.666 i uległa zwiększeniu w stosunku do lat 2014 i 2015, w których odnotowano odpowiednio 42.258 i 40.294 .

Poniżej przedstawiono liczbę świadczeń w roku 2016 w porównaniu do roku 2014 i 2015.

Tabela 8 – Liczba świadczeń w latach 2014 - 2016

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń 2014	Liczba świadczeń 2015	Liczba świadczeń 2016
1.	Zasiłki rodzinne	20.731	19.572	21.326
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych	8.914	8.205	9.076
2 a	Urodzenie dziecka	93	108	142
2 b	Opieka nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	439	363	522
2 c	Z tytułu samotnego wychowywania dziecka	790	703	742
2 d	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	267	234	322
2 e	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	1.148	964	1.199
2 f	Rozpoczęcia roku szkolnego	1.279	1.201	1.203
2 g	Na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	88	95	99
2 h	Na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	1.052	960	1.039
2 i	Wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	3.758	3.577	3.808
3.	Świadczenia opiekuńcze (wiersz 3.+4.)	12.364	12.268	12.992
3 a	Zasiłki pielęgnacyjne	10.447	10.555	11.064
3 b	Świadczenia pielęgnacyjne	905	895	1.080
3 c	Specjalny zasiłek opiekuńczy	45	192	362
4.	Zasiłek dla opiekuna	967	626	486
5.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	249	249	272
6.	Świadczenie rodzicielskie	0	0	862

Z powyższego zestawienia wynika, że następuje zwiększenie liczby przyznawanych świadczeń.

Wzrost ma swoje źródła w następujących czynnikach:

1. Wzrost kryterium dochodowego uprawniającego świadczeniobiorców do otrzymania świadczeń rodzinnych: 674,00 zł oraz 764,00 zł na członka rodziny;
2. Realizacja świadczeń rodzinnych, jako proces dynamiczny, reagujący na bieżąco na zmiany sytuacji życiowej świadczeniobiorców. Przykładem takiej sytuacji może być: uzyskanie lub utrata dochodu, zmiana miejsca zamieszkania, rozpoczęcie kontynuacji nauki przez dziecko w wieku powyżej 18 roku życia; W takich przypadkach każdorazowo po uzyskaniu informacji od świadczeniobiorcy podejmowane są działania

związane z weryfikacją decyzji w zakresie przyznania prawa do dodatkowych świadczeń bądź też uchyleniem decyzji na przyznane świadczenia. Nadto świadczenia, dla których zaobserwowano wzrost, nie są zależne od dochodu.

W 2016 roku realizowano nadal świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz prowadzono postępowania wobec dłużników alimentacyjnych. **Świadczenie alimentacyjne** przysługuje dzieciom uprawnionym do alimentów zasądzonych od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. W ramach realizacji zadania w 2016 r. o tę formę pomocy wnioskowały 142 osoby. Wydano 443 decyzje na podstawie, których zrealizowano 2.443 świadczenia na łączną kwotę 927 933 zł.

W ramach postępowań wobec dłużników alimentacyjnych odzyskano kwotę: 201 254,60 zł (kwota zwrócona przez dłużników z tyt. wypłacanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego), z czego:

- 149 657,90 zł przekazane na dochody państwa, w tym odsetki 72 263,08
- 51 596,68 zł przekazane na dochody własne organu właściwego wierzyciela.

Dłużnikiem alimentacyjnym, w rozumieniu ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, jest osoba zobowiązana do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, przeciwko której egzekucja okazała się bezskuteczna. Organem właściwym dłużnika jest burmistrz miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego.

W okresie sprawozdawczym Ośrodek posiadał zarejestrowanych 335 dłużników alimentacyjnych w ramach funduszu alimentacyjnego, w tym dla 51 dłużników właściwym do podejmowania działań jest inny organ niż Burmistrz Bytowa. W stosunku do 156 dłużników alimentacyjnych wypłacane były na rzecz ich dzieci świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Przeprowadzono z dłużnikami 34 wywiady alimentacyjne. Poinformowano komornika o ustaleniach z wywiadu oraz oświadczenia majątkowego, mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W efekcie podjętych działań:

- zobowiązano 7 dłużników do zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy,
- wobec 14 dłużników wystąpiono z wnioskiem do PUP o aktywizację zawodową,
- w 52 przypadkach wszczęto postępowanie dotyczące uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań, w tych sprawach wydano 17 decyzji,
- skierowano 3 zawiadomienia do Prokuratury Rejonowej w Bytowie o podejrzenie popełnienia przestępstwa w zw. z art. 209 par. 1 kk,
- zwrócono się do Starosty o zatrzymanie prawa jazdy dla 3 dłużników.

- wykonano 314 zgłoszeń do biur informacji gospodarczych o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych zgodnie z ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i ustawą z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.

Ogólna kwota wydatków poniesionych na świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny w 2016 r. wynosi **9 597 997,52 zł**.

Poniżej przedstawiono tabelę określającą liczbę świadczeń oraz poniesione koszty związane z ich realizacją.

Tabela 9 – Wydatki na świadczenia rodzinne

Lp.	RODZAJ ŚWIADCZENIA	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA
1.	Świadczenia rodzinne	43.584	7 010 524,71
2.	Fundusz Alimentacyjny	2.441	927 533,33
3.	Świadczenia społeczne (zasilek dla opiekuna)	485	251 995,90
4.	Świadczenie rodzicielskie	862	752 750,40
5.	Składki emerytalno-rentowe	1.188	346 014,85
6.	Składki emerytalno-rentowe (zasilek dla opiekuna)	395	56 492,24
7.	Pozostałe odsetki (zasilek dla opiekuna)	1	100,20
8.	Koszty obsługi	X	252 585,89
	Razem	X	9 597 997,52

W 2016 r. wydano **2.736** decyzji w sprawach świadczeń rodzinnych, w tym w sprawie:

1. świadczeń rodzinnych – 2.504, liczba wniosków 1413,
2. świadczeń z funduszu alimentacyjnego – 232, liczba wniosków 109.

Od powyższych decyzji wniesiono 8 odwołań, które przekazano do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, jako organu II instancji, z czego:

- 6 utrzymano w mocy,
- 2 organ II uchylił i przekazał do ponownego rozpatrzenia.

Ponadto na obsługę zadania, przeznaczono również środki samorządowe w kwocie **58 357,08 zł**, pochodzące z dochodów własnych dłużnika.

Rozdział 85211 - Świadczenia wychowawcze

Od 01 kwietnia 2016 r. Ośrodek realizuje nowe zadanie zlecone w ramach ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci Program „Rodzina 500 plus”. Celem świadczenia jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Świadczenie wychowawcze przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu albo opiekunowi prawnemu dziecka do dnia ukończenia przez dziecko 18 roku życia, w wysokości 500,00 złoty miesięcznie.

Świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 800,00zł natomiast jeżeli członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne świadczenie to przysługuje jeżeli dochód rodziny nie przekracza 1 200,00 zł na osobę.

Ze świadczenia, w okresie IV – XII 2016, skorzystało 2.049 rodzin oraz 3.347 dzieci. Na obsługę powierzonego zadania przeznaczono łącznie kwotę **14 176 596,90 zł**.

Zadanie realizowało 3 pracowników.

Tabela 10 - Informacja o złożonych wnioskach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz wydanych decyzjach za okres: 01.04.2016 - 31.11.2016 r.

L.p.	Wyszczególnienie	Ilość
1.	Liczba złożonych „unikatowych” (tj. niepowtarzających się) wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, z tego:	2.257
1.1	Złożonych w formie papierowej	1.971
1.2	Złożonych drogą elektroniczną	286
2.	Liczba wydanych (na podstawie wniosków złożonych w formie papierowej i drogą elektroniczną) decyzji w sprawach dotyczących świadczenia wychowawczego, w tym:	2.152
2.1	Liczba wydanych decyzji przyznających prawo do świadczenia wychowawczego	2.004
3.	Liczba decyzji od marszałka województwa przyznających prawo do świadczenia wychowawczego, na podstawie których realizowana jest w gminie wypłata tego świadczenia	35

W ubiegłym roku nie prowadzono spraw dotyczące zamiany formy wypłaty świadczenia wychowawczego z pieniężnej na rzeczową lub na opłacanie usług. Wynika to z należytego pożytkowania środków finansowych przez rodziny objęte wsparciem w ramach Programu 500+

Od wydanych decyzji w sprawie świadczenia wniesiono 8 odwołań, które przekazano do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, jako organu II instancji, z czego:

- 1 odwołanie Organ uznał za zasadne i przyznał świadczenie na mocy art. 132 Kpa.
- 7 odwołań utrzymano w mocy.

Tabela 11 - Informacja o należnych świadczeniach wychowawczych, poniesionych na ten cel wydatkach z budżetu państwa oraz liczbie rodzin z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego w 2016 roku

LP		MIESIĄC									w tym:
		IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	w ramach koordynacji zabezpieczenia społecznego
1.	Liczba świadczeń wychowawczych wypłaconych w formie pieniężnej w miesiącu	888	3.365	3.977	3.684	3.358	3.133	3.102	3.232	3.158	370
2.	Poniesione z budżetu państwa wydatki na świadczenie wychowawcze (bez środków na koszty obsługi i wdrożenie) w miesiącu	443 650	1 679 221	1 982 589	1 835 399	1 673 260	1 560 505	1 544 222	1 609 895	1 569 890	175 625
3	Liczba rodzin mających ustalone prawo do świadczenia wychowawczego na dziecko/dzieci za miesiąc	1.898	1.909	1.910	1.913	1.917	1.922	1.927	1.936	1.920	X
3.1	- w tym liczba rodzin z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko w sytuacji, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanych lub znacznym stopniu niepełnosprawności	125	126	126	126	125	128	129	129	128	X
3.2	- w tym liczba rodzin z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko w sytuacji, gdy jest ono jedynym dzieckiem (we wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego wśród członków rodziny wskazane jest tylko jedno dziecko)	341	343	345	345	344	346	348	357	344	X

Rozdział 85213 – Ubezpieczenia zdrowotne

Ośrodek opłaca składki na ubezpieczenia zdrowotne za osoby, które nie podlegają ubezpieczeniu zdrowotnemu z innych tytułów. W okresie sprawozdawczym ze środków na zadania zlecone wydano kwotę – **98 312,40 zł**, a z zadań własnych(dotacja celowa) kwotę – **58 130,87 zł**, z tego:

- z tytułu pobierania świadczeń rodzinnych – 98 osób (1.228 świadczeń) na kwotę 98 312,40 zł (zadanie zlecone)
- z tytułu zajęć w Centrum Integracji Społecznej – 18 osób (110 świadczeń) na kwotę 5 979,60 zł (dotacja celowa)
- z tytułu pobierania świadczeń z pomocy społecznej, tj. zasiłku stałego – 123 osoby (1 218 świadczeń) na kwotę 52 151,27 zł. (dotacja celowa)

Rozdział 85214 – Zasiłki i pomoc w naturze

Zadanie realizowane ze środków własnych gminy i dotacji celowej, kwota wydatkowana na realizację – **784 408,85 zł**.

Pomoc przyznano w następujących formach:

Tabela 12 – Wydatki na zasiłki celowe i okresowe

L.p.	FORMY POMOCY	LICZBA RODZIN	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ
1.	Zasiłki celowe i w naturze	354	790	155 674,02
	w tym: zasiłki celowe specjalne	58	86	11 588,08
	zasiłki celowe	352	939	111 532,32
	bony towarowe	39	86	7 576,46
	schronienie	2	616	21 158,51
	zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	2	2	3 818,65
2.	Zasiłki okresowe	354	1.748	628 734,83
	w tym: dotacje celowe	x	x	604 408,85
	środki własne	x	x	24 325,98
RAZEM:				784 408,85

Rozdział 85216 – Zasilki stałe

Zasilki stałe realizowane są w ramach zadań własnych gminy. Na realizację zadania wydano z dotacji celowej kwotę **615 812,92 zł**. Analiza wydatków przedstawia się następująco:

Tabela 13 – Wydatki na zasilki stałe

FORMY POMOCY	LICZBA OSÓB	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ
Zasilki stałe ogółem w tym:	131	1.314	615 812,92
osoby samotnie gospodarujące	92	943	493 387,40
osoby pozostające w rodzinie	39	371	122 425,52

Rozdział 85219 - Ośrodki Pomocy Społecznej

Utrzymanie ośrodka w 2016 r. finansowane było częściowo z dotacji zleconej, celowej oraz środków własnych gminy i wyniosło **1 862 204,71 zł**, w tym:

- wydatki budżetowe z dotacji celowej wyniosły - 311 776,00
- wydatki ze środków budżetu gminy wyniosły - 1 526 182,71
- wydatki budżetowe z dotacji zleconej⁴ wyniosły - 24 246,00

Struktura wydatków przedstawia się następująco:

a) wynagrodzenia i pochodne:	<u>1 635 647,48</u>
- 4010 wynagrodzenia osobowe – dotacje celowe	- 234 416,00
- 4010 wynagrodzenia osobowe-	1 034 399,42
- 4040 dodatkowe wynagrodzenia roczne – dotacje celowe	- 16 740,00
- 4040 dodatkowe wynagrodzenia roczne	- 69 214,72
- 4110 składki na ubezpieczenie społeczne – dotacje celowe	- 36 800,00
- 4110 składki na ubezpieczenie społeczne	- 180 523,36
- 4120 składki na Fundusz Pracy– dotacje celowe	- 5 230,00
- 4120 składki na Fundusz Pracy	- 17 194,54
- 4170 wynagrodzenia bezosobowe	- 3 900,00

⁴ Wynagrodzenia dla opiekunów

– 4440 odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	-	37 229,44
b) utrzymanie ośrodka i wydatki rzeczowe:		<u>226 557,23</u>
– 3020 ekwiwalent za używanie własnej odzieży i obuwia	-	8 722,60
– 3030 różne wydatki na rzecz osób fizycznych (wynagrodzenie dla opiekunów sądowych) – zadania zlecone	-	24 246,00
– 4210 zakup materiałów i wyposażenia	-	30 427,14
– 4210 zakup materiałów i wyposażenia – dotacje celowe	-	8 590,00
– 4260 zakup energii, co, wody	-	32 000,00
– 4270 zakup usług remontowych	-	16 970,85
– 4280 zakup usług zdrowotnych	-	3 053,00
– 4300 zakup usług pozostałych – dotacje celowe	-	10 000,00
– 4300 zakup usług pozostałych	-	42 026,31
– 4360 opłaty z tyt. zakupu usług telekomunikacyjnych	-	4 539,72
– 4400 opłaty czynszowe za pomieszczenia biurowe	-	26 076,80
– 4410 podróże służbowe krajowe	-	2 192,57
– 4430 różne opłaty i składki	-	4 501,13
– 4480 podatek od nieruchomości	-	3 345,00
– 4520 opłaty na rzecz budżetów jst	-	720,00
– 4610 koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	-	100,00
– 4700 szkolenia pracowników	-	9 046,11

Wynagrodzenia dla opiekunów

Jednym z zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanej przez gminę jest wypłacanie wynagrodzenia dla opiekuna za sprawowanie opieki (art.18 ust.1 pkt 9 ustawy o pomocy społecznej). Sąd opiekuńczy przyznaje opiekunowi za sprawowanie opieki i na jego żądanie stosowne wynagrodzenie okresowe albo jednorazowe.

W 2016 roku wypłacono wynagrodzenia za sprawowanie opieki 5 opiekunom prawnym w kwocie 24 246,00 zł.

Rozdział 85295 – Pozostała działalność

Wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Celem programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenem objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych i samotnych. W ramach programu realizowano: posiłki dla dzieci w szkołach, posiłki dla osób dorosłych, pomoc rzeczową w postaci bonów żywnościowych, świadczenia pieniężne na zakup posiłku lub żywności w formie zasiłku celowego.

Ogólny koszt realizacji ww. programu wyniósł: - **900 000,00 zł**

w tym:

z dotacji celowej - **600 000,00 zł**

ze środków samorządowych - **300 000,00 zł**

W ramach ww. Programu w 2016 r. udzielono pomocy **1.548 osobom**⁵, w tym:

- dzieci od 0-7 roku życia – 281 osób (w tym z posiłku - 65)
- uczniowie szkół podstawowych i gimnazjalnych – 415 osób (w tym z posiłku - 314)
- pozostałe osoby – 885 osób (w tym z posiłku - 75).

Ze środków Programu w 8 szkołach podstawowych i gimnazjalnych gminy Bytów dożywianych było 335 uczniów, którym wydano 46.500 posiłków. Średni koszt posiłku wyniósł 5,04 zł. Dodatkowo dożywianiem objęto 130 dzieci w ramach Uchwały Nr XXXVII/323/2014 Rady Miejskiej w Bytowie z dnia 29 stycznia 2014r. w sprawie przyjęcia programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc gminy Bytów w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Liczba posiłków na ten cel wyniosła 2.200, natomiast koszt posiłków 11.000,00 zł. Finansowanie dożywiania dzieci w szkołach obejmowało również szkoły spoza naszej gminy dla uczniów, którzy zamieszkują na

---

⁵ Łączna liczba osób, którym udzielono pomocy nie jest sumą wszystkich kategorii dożywianych, ponieważ rok szkolny nie jest tożsamy z rokiem budżetowym i osoby (dzieci) mogą być podwójnie sklasyfikowane.

terenie naszej gminy, a kontynuują tam naukę.

Bony żywnościowe przyznano 305 rodzinom, zaś świadczenie pieniężne na zakup żywności 483 rodzinom.

Tabela 14 – formy pomocy w ramach Programu Rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

L.p.	Formy pomocy	Liczba osób	Liczba rodzin	Kwota świadczenia	Dotacje celowe	Środki własne
1.	Dożywianie, w tym:	440	264	330 852,48	233 078,26	97 774,22
	Dzieci w szkołach	365	198	247 372,48	186 121,26	61 251,22
	Pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art.7 Ustawy o pomocy społecznej	75	66	83 480,00	46 957,00	36 523,00
2.	Bony żywnościowe	306	305	38 900,00	32 120,00	6 780,00
3.	Paczki świąteczne, w tym:	448	264	53 679,52	50 552,74	3 126,78
	Dzieci w szkołach	368	184	43 861,92	43 861,92	0,00
	Pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art.7 ustawy o pomocy społecznej	80	80	9 817,60	6 690,82	3 126,78
4.	Świadczenia pieniężne	500	483	465 568,00	276 344,00	189 224,00
5.	Pomoc w formie posiłku nie wymagająca przeprowadzenia wywiadu środowiskowego	130	2.200	11 000,00	7 905,00	3 095,00
Ogółem:				900 000,00	600 000,00	300 000,00

Rozdział 85415 – Pomoc materialna dla uczniów

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie, realizuje zadania w zakresie przyznawania dla uczniów świadczenia materialnego o charakterze socjalnym. Stypendium szkolne jest jedną z form pomocy społecznej, którą przyznaje się na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty.

1. Stypendium szkolne

Stypendium szkolne ukierunkowane jest na całkowite lub częściowe pokrywanie kosztów na cele edukacyjne.

W roku 2016 r. wnioski o przyznanie stypendium szkolnego złożyły **234 rodziny**, w tym rozpatrzono **pozytywnie 226 wniosków**.

Stypendium w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności na zakup podręczników, przyborów szkolnych, odzieży sportowej i obuwia sportowego oraz innych materiałów dydaktycznych **wypłacono 384 uczniom**. W związku z przekroczeniem kryterium ustawowego, tj. 514,00 zł, pomocy materialnej w formie stypendium szkolnego **odmówiono 8 uczniom**. Najniższe stypendium w 2016 r. wyniosło 110,00 zł miesięcznie, średnie 150,00 zł miesięcznie, zaś najwyższe 190,00 zł miesięcznie. Wypłata stypendium szkolnego następowała po dostarczeniu przez wnioskodawców dowodów poniesionych kosztów na cele edukacyjne, np. faktur lub imiennych rachunków.

2. Zasiłek szkolny

Przyznawany jest uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego, w szczególności takiego jak: klęska żywiołowa (pożar, powódź), kradzież, śmierć rodzica lub opiekuna prawnego, ciężka choroba w rodzinie (zdarzenia muszą być potwierdzone stosownymi zaświadczeniami i dokumentami).

W 2016 r. rozpatrzono 4 wnioski, z których zasiłek szkolny **przyznano 8 uczniom**. Wszystkie zasiłki szkolne zostały przyznane w formie pieniężnej.

Na realizację powyższych zadań wydano ogółem kwotę **395 089,37 zł**:

w tym:

1. Stypendia szkolne:	390 309,37 zł	
– z dotacji celowej		- 312 247,50 zł
– ze środków własnych		- 78 061,87 zł
2. Zasiłki szkolne:	4 780,00 zł	
– z dotacji celowej		- 3 824,00 zł
– ze środków własnych		- 956,00 zł

Pomoc materialna dla uczniów jest finansowana w 80% ze środków budżetu państwa i w 20% ze środków budżetu gminy.

II Inna działalność Ośrodka

II.1 Prace społecznie użyteczne:

W gminie Bytów prace społecznie użyteczne to forma wsparcia skierowana do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, posiadających *II profil pomocy*, jednocześnie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej albo uczestniczących w kontrakcie socjalnym.

MOPS organizował prace społecznie użyteczne (PSU) na podstawie porozumienia zawartego między Powiatowym Urzędem Pracy w Bytowie a Gminą Bytów. Prace te odbywały się bez nawiązania stosunku pracy. Wykonywane były w wymiarze do 10 godzin tygodniowo, lecz nie więcej niż 40 godzin miesięcznie. Za ich wykonanie osoba bezrobotna otrzymywała w 2016 roku świadczenie w wysokości 8,10 zł za godzinę.

Ogólny koszt prac społecznie użytecznych za 2016 r. wyniósł 149 222,25 zł, w tym koszty poniesione przez poszczególne instytucje wyniosły:

• Gmina Bytów	-	43 861,50 zł
• Powiatowy Urząd Pracy	-	89 523,63 zł
• Szpital Powiatu Bytowskiego	-	15 837,12 zł

W ramach PSU w 2016 r. Ośrodek zaktywizował łącznie **68 osób** bezrobotnych. Prace były wykonywane w następujących podmiotach:

- Sołectwa: Dąbie, Gostkowo, Grzmiąca, Mądrzechowo, Niezabyszewo, Płotowo, Pomysk Mały, Pomysk Wielki, Rzepnica, Sierzno. W ramach prac wykonywano: sprzątanie chodników, placów zabaw, świetlic, przystanków PKS, parkingów, koszenie trawy, sadzenie kwiatów i krzewów, oczyszczanie poboczy dróg, odśnieżanie itp.;
- Szkoła Podstawowa w Niezabyszewie: sprzątanie i prace porządkowe na terenie szkoły i wokół obiektu;
- Szkoła Podstawowa nr 1 w Bytowie: prace porządkowe wokół szkoły i w szkole;
- Gimnazjum nr 2 w Bytowie: sprzątanie pomieszczeń szkolnych;
- Miejski Klub Sportowy „Drutex-Bytovia”: prace porządkowe w „Domku Piłkarza" i na terenie boiska MOSiR;
- Kompleks Basenowo-Rekreacyjny: prace porządkowe, odśnieżanie;
- MOPS w Bytowie: prace porządkowe w Ogrzewalni dla osób bezdomnych przy ul. Przemysłowej 38; roznoszenie korespondencji; pomoc podopiecznym: robienie zakupów, sprzątanie; pomoc przy rozładunku żywności.
- Bytowskie Centrum Kultury w Bytowie: sprzątanie dziedzińca i wzgórza zamkowego;
- Szpital Powiatu Bytowskiego: sprzątanie terenu szpitala, pomoc przy pracach remontowych oraz pomoc w punkcie dystrybucji pościeli;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Bytowie: prace porządkowe w placówce, pomoc podopiecznym ŚDS;
- Centrum Integracji Społecznej w Bytowie: sprzątanie posesji Miła 26 i 26a, odśnieżanie chodników.

II.2 Zadania z zakresu pomocy społecznej zlecone do realizacji innym podmiotom

– Ośrodek wsparcia Środowiskowy Dom Samopomocy w Bytowie

Realizację specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi gmina Bytów zleciła Fundacji „Sprawni Inaczej w ośrodku wsparcia tj. Środowiskowym Domu Samopomocy w Bytowie.

Środowiskowy Dom Samopomocy w gminie Bytów przeznaczony jest dla 42 osób przewlekłe psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie, osób, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych

wymagają pomocy. W analizowanym okresie do placówki uczęszczały 44 osoby. ŚDS prowadzi terapię zajęciową i ruchową oraz rehabilitację społeczną, zawodową i medyczną, zajęcia terapii indywidualnej i grupowej, pomoc lekarza specjalisty rehabilitacji i psychologa, wspieranie rodziców/opiekunów i najbliższego otoczenia.

Koszt realizacji zadania wyniósł: 669 552,00 zł, w tym:

- z budżetu państwa: 639 072,00 zł
- z budżetu gminy: 30 480,00 zł

- Usługi opiekuńcze

Zadanie realizowane ze środków samorządowych oraz dotacji z budżetu państwa w ramach zadań własnych i zleconych w formie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W 2016 r. pomocą w formie usług opiekuńczych objęto **22 osoby**. Wypracowano 8.268 godzin. Zadanie jest realizowane przez Centrum Integracji w Bytowie i tam też znajdują się środki na realizację tego zadania.

Szczególny rodzaj usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi organizują gminy, jako zadania zlecone przez administrację rządową. Z tej formy pomocy korzystało **14 osób**, wypracowano łącznie 6.730 godzin.

Zadanie realizowane było przez:

- Centrum Integracji Społecznej w Bytowie dla 2 osób z zaburzeniami psychicznymi
  - wypracowano 4.701 godzin
- Fundację „Sprawni Inaczej” dla 12 osób (dzieci) z zaburzeniami psychicznymi ze spektrum autyzmu.

Zajęcia prowadzone były przez specjalistów: pedagogów, terapeutów zajęciowych, logopedów, psychologów i fizjoterapeutów. Rodzaj terapii zlecany był przez lekarza psychiatrę lub psychologa i dotyczył rozwijania umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia. Z tej formy pomocy w okresie sprawozdawczym skorzystało 12 dzieci. Wypracowano 2.029 godzin. Koszt zadania wyniósł 63 710,60 zł.

Środki na zadania znajdowały się w budżecie gminy Bytów.

II.3 Poradnictwo specjalistyczne

Ośrodek zapewnił dostęp do specjalistycznego poradnictwa prawnego i psychologicznego. Tą formą pomocy objęto głównie osoby i rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej.

– **Poradnictwo prawne**

Radca prawny zatrudniony w MOPS udzielał pomocy w formie porad prawnych. Pomoc ta udzielana była najczęściej w formie udzielania wyjaśnień odnośnie sytuacji byłych współmałżonków oraz obowiązku alimentacyjnego, w tym obowiązku opieki nad starszym członkiem rodziny. Zmianie uległy problemy, z którymi zwracają się mieszkańcy, a mianowicie sposób sprawowania opieki nad osobami starszymi, zakres tej opieki i osoby zobowiązane do jej sprawowania oraz sposób wykonywania orzeczeń Sądu o skierowaniu na przymusowe leczenie psychiatryczne. Z tej formy wsparcia skorzystało 96 osób (288 osób w rodzinach).

- **Poradnictwo psychologiczne**

W 2016 r. psycholog zatrudniony w MOPS przeprowadził 154 indywidualnych konsultacji z klientami ośrodka (93 rodziny, 192 osoby w rodzinach).

Osoby korzystające z konsultacji najczęściej poruszały tematy dotyczące uzależnienia od alkoholu, przemocy w rodzinie. Głównymi celami spotkań było motywowanie uczestników do leczenia odwykowego. Psycholog – konsultant wskazywał miejsca, do których należy się udać, aby skorzystać z profesjonalnej pomocy. Duży odsetek wśród klientów uczestniczących w konsultacjach stanowiły matki z dziećmi. Matki skarżyły się na problemy opiekuńczo-wychowawcze. Problem ten był ściśle powiązany z innymi, np. z przemocą. Psycholog udzielał wsparcia matkom oraz wskazywał miejsca, gdzie dodatkowo można skorzystać ze wsparcia. Praca z osobami, u których członek rodziny zmarł to kolejne zadanie psychologa-konsultanta MOPS. Celem takiej pracy było wsparcie klientów oraz pomoc w zaakceptowaniu sytuacji. Dodatkowo na konsultacjach indywidualnych psycholog diagnozował poziom inteligencji testem WAIS (Wechsler Adult Intelligence Scale), pracował z takimi problemami jak: molestowanie seksualne, depresja, schizofrenia, uzależnienie od komputera, konflikty w rodzinie, zdrady małżeńskie, brak akceptacji niepełnosprawności. Oprócz konsultacji indywidualnych psycholog MOPS prowadził spotkania społeczności z ulicy Przemysłowej. Celem spotkań było: dostarczenie wiedzy nt. sposobu rozwiązywania konfliktów, sposobu radzenia sobie z trudnymi emocjami, wychowywania dzieci, uzależnienie od alkoholu i przemocy. Na spotkaniach uczestniczyło od 3 do 11 osób.

II.4 Akcja świąteczna 2016

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie zorganizował akcję świąteczną pod tytułem „Świąteczna przygoda” skierowana do dzieci, osób samotnych, bezdomnych i niepełnosprawnych. Akcja składała się z dwóch przedsięwzięć. Jednym z nich było spotkanie połączone z wręczeniem paczek z okazji dnia Świętego Mikołaja w dniu 10.12.2016 dla dzieci w przedziale wiekowym od 3 do 8 lat. W zabawie wzięło udział 120 dzieci z rodzin wytypowanych przez pracowników socjalnych i spełniających kryterium dochodowe z Ustawy o Pomocy Społecznej tj. 514 zł na osobę w rodzinie. Pozostałym 248 dzieciom, które nie uczestniczyły w spotkaniu, paczki zostały przekazane w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w dniu 12.12.2016r. Paczki sfinansowane były ze środków programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”. Wszystkie dzieci objęte akcją świąteczną pochodziły z rodzin niepełnych i wielodzietnych, dotkniętych problemem alkoholowym, bezrobociem i przemocą w rodzinie. Łączny koszt paczek dla wszystkich dzieci wyniósł 43 861,92 zł.

Kolejnym przedsięwzięciem projektu była kolacja wigilijna, na którą zaproszono 90 osób bezdomnych, samotnych i niepełnosprawnych mieszkańców gminy Bytów. Wieczera wigilijna odbyła się 22.12.2016r. w Restauracji „Jaś Kowalski” w Bytowie. Kolacja wigilijna ufundowana była przez restaurację, ryby i ciasto pozyskano od sponsorów. Oprawę muzyczną zapewnili uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy w Bytowie. Uczestnicy kolacji wigilijnej otrzymali paczki żywnościowe zakupione ze środków programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014 – 2020” oraz środków własnych gminy. Łączny koszt zakupu paczek wyniósł 11 535,68 zł.

Współrealizatorami projektu byli: Restauracja „Jaś Kowalski” w Bytowie, I Liceum Ogólnokształcące w Bytowie, Stowarzyszenie „CARITAS” przy Parafii p.w. Św. Katarzyny w Bytowie, Środowiskowy Dom Samopomocy w Bytowie.

II.5 Pomoc żywnościowa

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa (PO PŻ) 2014 – 2020 jest programem polegającym na dostarczaniu najuboższym osobom w Polsce pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków. Dodatkowo wobec wielu osób objętych programem realizowane były różne działania towarzyszące, mające na celu włączenie społeczne (tzw. środki towarzyszące). Wsparcie w postaci pomocy żywnościowej w ramach PO PŻ adresowane jest do osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej,

spełniających kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, (czyli z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych), których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej, tj. **951 zł** dla osoby samotnie gospodarującej i **771 zł** dla osoby w rodzinie. Osoby i rodziny, które nie korzystają z pomocy społecznej, mogą być kierowane do uzyskania pomocy żywnościowej na podstawie oświadczenia o wysokości dochodów i spełniania przesłanek, o których mowa w art. 7 ww. ustawy. Ważnym elementem w PO PŻ jest obowiązkowe prowadzenie działań włączenia społecznego, mającego na celu włączenie osób doświadczających deprivacji materialnej w funkcjonowanie społeczności lokalnych, pomoc towarzyszącą niezbędną dla zaspakajania podstawowych potrzeb życiowych, a także wzmacnianie samodzielności i kompetencji w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Rolą ośrodków w tym zakresie jest współpraca z organizacjami, pełniącymi rolę operatorów lokalnych i regionalnych w celu:

- udzielenia pomocy osobom korzystającym ze wsparcia Programu na drodze do aktywizacji społecznej,
- oceny, czy poszczególne osoby wymagają wsparcia aktywizacyjnego w postaci usług aktywnej integracji lub innych usług społecznych, a także
- kierowanie osób zgłaszających chęć korzystania z pomocy żywnościowej do objęcia wsparciem aktywizacyjnym przez innych beneficjentów EFS (Europejskiego Funduszu Społecznego),
- informowanie o możliwościach uzyskania wsparcia przez odbiorców pomocy PO PŻ ze środków EFS w postaci uczestnictwa w konkretnych projektach.

W ubiegłym roku gmina Bytów we współpracy ze Stowarzyszeniem NAZARET (Organizacją Partnerską Lokalną), Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Stowarzyszeniem Bank Żywności w Chojnicach (Organizacją Partnerską Regionalną) kontynuowała realizację **Podprogramu 2015** (do końca kwietnia 2016) oraz przystąpiła do realizacji **Podprogramu 2016** (od 01 sierpnia 2016).

Podprogram 2015 zakładał dystrybucję, w okresie od 01.06.2015 do 30.04.2016, paczek żywnościowych składających się z minimum 6 rodzajów artykułów spożywczych spośród 3 grup towarowych. Łącznie w okresie 01.01 – 30.04.2016 r. zakwalifikowano 27 nowych osób i wydano 5.130 paczek dla 499 rodzin (1.482 osoby w rodzinie, wg stanu na 30.04.2016 r. Łączna ilość wydanej żywności w ww. okresie wyniosła ponad 39 ton (39,27141), a rodziny otrzymały następujący asortyment (w kg):

- artykuły skrobiowe: makaron świderki (1,1615), ryż biały (4,08), kasza jęczmienna (2,4065), płatki kukurydziane (0,68), kawa zbożowa instant (0,544)
- artykuły mleczne: mleko (7,742), ser podpuszczkowy dojrzewający (1,632), ser topiony (1,2491)
- artykuły warzywne i owocowe: groszek z marchewką (0,7904), koncentrat pomidorowy (0,24736), dżem truskawkowy (1,7355), sok jabłkowy (2,219)
- artykuły mięsne: mielonka wieprzowa (1,8168), klopsiki w sosie własnym (5,47825)
- cukier biały (5,44)
- tłuszcze: olej rzepakowy (2,049).

Podprogram 2016 zakładał dystrybucję, w okresie od 01.08.2016 do 30.06.2017, paczek żywnościowych składających się z minimum kilka (tj. co najmniej 3) artykułów spożywczych z różnych grup towarowych. Łącznie w okresie 01.08 – 31.12.2016 r. zakwalifikowano 378 rodzin (1.106 osób w rodzinie) i wydano 4.532 paczki. Łączna ilość wydanej żywności w ww. okresie wyniosła ponad 19 ton (19,674), a rodziny otrzymały następujący asortyment (w kg):

- artykuły skrobiowe: makaron jajeczny (2,75), ryż biały (2,104), herbatniki (0,43)
- artykuły mleczne: mleko (4,4)
- artykuły warzywne i owocowe: groszek z marchewką (1,3008), koncentrat pomidorowy (0,176), fasola biała (2,1616), powidła śliwkowe (0,3156)
- artykuły mięsne: szynka drobiowa (1,6356)
- cukier biały (2,2)
- tłuszcze: olej rzepakowy (2,2).

Zgodnie z wytycznymi w zakresie realizacji PO PŻ 2014-2020, zarówno w Podprogramie 2015 jak i 2016 realizowane były działania towarzyszące (niefinansowane ze środków PO PŻ) skierowane do osób korzystających z pomocy żywnościowej. W okresie sprawozdawczym, obejmującym Podprogram 2015 i 2016:

1. udzielono wsparcia psychologicznego 82 beneficjentom ostatecznym w postaci konsultacji psychologicznych świadczonych przez psychologa naszego Ośrodka (2015 – 42 osoby, 2016 – 40 osób),

2. udzielono wsparcia osobom bezdomnym (beneficjentom PO PŻ) w postaci działań:

- korzystanie z ogrzewalni dla bezdomnych osób
- korzystanie z kąpiele, możliwości przeprania ubrań, bielizny
- dostarczanie artykułów higieny osobistej, preparatów na świerzb, wszawicę, środków opatrunkowych, przeciwbólowych
- uczestnictwo w zajęciach prowadzonych w ramach Punktu Informacyjnego, tj., poradnictwa socjalnego, prewencyjnego, edukacji prozdrowotnej
- kultywowanie tradycji – organizacja Wigilii i Świąt Bożego Narodzenia.

Poza powyższymi działaniami realizowanymi w ramach działań statutowych OPL, prowadzone były również działania współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym w formie:

1. warsztatów kulinarnych pokazujących różne możliwości przygotowania potraw i wykorzystania produktów z PO PŻ
2. warsztatów dietetycznych i dotyczących zdrowego żywienia
3. programów edukacyjnych nt, zdrowego odżywiania i przeciwdziałania marnotrawieniu żywności
4. warsztatów edukacji ekonomicznej (tworzenie, realizacja i kontrola budżetu domowego; ekonomiczne prowadzenie gospodarstwa domowego z uwzględnieniem wszystkich finansowych i rzeczowych zasobów rodziny, w tym darów żywnościowych). W ramach Podprogramu 2015 w miesiącu lutym odbyły się warsztaty kulinarne zorganizowane przez Bank Żywności w Chojnicach, w których uczestniczyło 20 osób.

II.6 Współpraca z Policją

Współpraca z Policją polegała m.in. na:

- obustronnym przekazywaniu informacji dotyczących podjętych działań w rodzinach i u osób bezdomnych,
- wspólnym monitorowaniu w okresie jesienno - zimowym miejsc niemieszkalnych, w których przebywają bądź mogą przebywać osoby bezdomne - co dwa tygodnie,
- monitorowaniu rodzin, w szczególności rodzin z dziećmi, zagrożonych dysfunkcjami, kryzysem, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, wymagających wsparcia w godzinach wieczornych oraz w dni wolne od pracy,

- wymianie informacji, wspólnych wyjazdach w sprawach wymagających natychmiastowej interwencji,
- uczestnictwie dzielnicowych i pracowników socjalnych w Grupach Roboczych powołanych przez Zespół Interdyscyplinarny w ramach procedury „Niebieskie Karty”,
- asyście funkcjonariuszy Policji podczas przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych lub świadczenia pracy socjalnej w środowisku na wniosek pracownika socjalnego – 2 asysty.

II.7 Przeciwdziałanie bezdomności

W związku z przebywającymi na terenie naszej gminy 48 osobami bezdomnymi (12 osób ma orzeczony stopień niepełnosprawności), wymagającymi wsparcia w postaci ochrony przed niskimi temperaturami, zapewnieniem ciepłego posiłku oraz odzieży, Ośrodek podejmował następujące działania:

1. Zabezpieczał bezdomne osoby w gorący posiłek (w okresie I – III i X – XII we wszystkie dni tygodnia oraz święta, w okresie IV – IX w dni powszednie), osoby bezdomne spożywały posiłek w pomieszczeniu ogrzewalni w godz. 13.00 – 14.00,
2. Osobom bezdomnym przyznawana była pomoc pieniężna w formie: zasiłków celowych na zakup odzieży, obuwia i leków, zasiłków okresowych i zasiłków stałych oraz w formie świadczenia rzeczowego – bony żywnościowe lub towarowe.
3. W przypadku bardzo niskich temperatur osoby bezdomne otrzymywały w ogrzewalni koce do przykrycia.
4. Świadczył intensywną pracę socjalną na rzecz osób bezdomnych, w tym osób przebywających w ogrzewalni przy ul. Przemysłowej 38/17.
5. Zapewniał schronienie dla osób bezdomnych:
  - opłacał koszty pobytu 2 osób w placówkach schronienia poza gminą Bytów i 3 osób w Domu Pomocy Społecznej,
  - prowadził wspólnie ze Stowarzyszeniem NAZARET ogrzewalnię (placówkę niskoprogową dla osób bezdomnych z problemem uzależnienia od alkoholu, narkotyków lub innych substancji psychoaktywnych).
6. Skierował 23 bezdomne osoby do otrzymania pomocy żywnościowej i otrzymania wsparcia w ramach działań towarzyszących w PO PŻ w ramach Podprogramu 2016 (opisanym w części II.5).

7. Przy współpracy z Gminą Bytów 7 osób bezdomnych umieszczono w pokoju socjalnym przy ul. Przemysłowej 38. Na koniec 2016 r. funkcjonowały dwa pokoje socjalne, w których przebywało łącznie 9 osób.

8. Umożliwiał osobom bezdomnym dbanie o zdrowie i higienę osobistą poprzez zabezpieczanie ich w niezbędne lekarstwa, środki opatrunkowe, środki przeciw wszawicy, świerzbowi, prysznic, pranie lub wymianę odzieży.

9. W ramach współpracy pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie z funkcjonariuszami Policji, co dwa tygodnie patrolowali miejsca niemieszkalne, gdzie przebywają, bądź mogą przebywać osoby bezdomne.

10. W celu monitorowania sytuacji osób bezdomnych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie zwrócił się z apelem do społeczeństwa lokalnego o zawiadamianie MOPS-u i Policji o osobach bezdomnych przebywających w lesie, na klatkach schodowych, działkach ogrodowych, w szczególności w okresie złych warunków atmosferycznych.

11. MOPS zorganizował we współpracy z CARITAS przy Parafii Św. Katarzyny w Bytowie i Restauracją „Jaś Kowalski” wieczerę wigilijną dla osób bezdomnych, niepełnosprawnych i samotnych, w której uczestniczyło 25 bezdomnych osób.

12. Współpracował ze Stowarzyszeniem NAZARET aplikującym w ramach ogłoszonych konkursów na realizację zadań publicznych o środki finansowe na funkcjonowanie ogrzewalni. Wspólna realizacja 2 projektów pod nazwą „Ogrzewalnia dla osób bezdomnych” współfinansowanych ze środków:

- Wojewody Pomorskiego w kwocie 8.000 zł i Gminy Bytów w kwocie 2.000 zł pozwoliła na prowadzenie w okresie I – III i X – XII 2016 ogrzewalni dla 20 bezdomnych osób. Ogrzewalnia czynna była w godzinach 18.00 – 8.00, w okresie bardzo niskich temperatur godziny otwarcia i zamknięcia były adekwatnie do potrzeb regulowane. Z usług placówki skorzystało w ww. okresie łącznie 37 osób (33 M i 4 K). Na ogólną liczbę osób bezdomnych, które skorzystały z ogrzewalni, 29 osób było z terenu naszej gminy, pozostałe 8 osób pochodziło z innych miejscowości.

W ramach realizowanych projektów funkcjonował Punkt Informacyjny, gdzie:

- funkcjonariusz KPP, w ramach swoich obowiązków służbowych, prowadził poradnictwo prewencyjne, łącznie odbyło się 7 dwu-godzinnych spotkań,
- pracownik socjalny, w czasie ponadnormatywnym, prowadził poradnictwo socjalne, łącznie odbyło się 7 dwu-godzinnych spotkań,

- edukator zdrowotny prowadził zajęcia edukacyjne dot. higieny osobistej, higieny żywienia, wpływu nadużywania alkoholu i innych środków psychoaktywnych, trybu życia osoby bezdomnej i chorób z tym związanych: cukrzyca, stopa cukrzycowa, marskość wątroby, odmrożenia, owrzodzenia, choroby skóry, łącznie odbyło się 8 dwugodzinnych spotkań.

Ponadto, w ramach realizowanego projektu, zorganizowano w ogrzewalni wieczerzę wigilijną oraz obchodzono święta Bożego Narodzenia i Wielkanocne. Odmalowano również placówkę, zakupiono maszynkę do strzyżenia włosów, ręczniki, czajniki, termosy oraz pralkę automatyczną, środki czystości, niezbędne leki, środki na świerzby i wszawicę i opatrunki.

13. Bieżące funkcjonowanie placówki (wpuszczanie osób bezdomnych, prowadzenie rejestru, sprzątanie ogrzewalni i sanitariatów, pomoc w zabiegach higienicznych) oraz przygotowanie pomieszczenia ogrzewalni do spożywania i po spożyciu posiłku zapewniał pracownik zatrudniony na umowę zlecenie.

Tabela 15 – Inne działania Ośrodka

Lp.	Zakres działań
1	<p>Sporządzono 3.510 wywiadów środowiskowych w sprawie udzielenia pomocy społecznej. Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługiwało:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osobie samotnej, której dochód nie przekraczał kwoty 634 zł • osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekraczał kwoty 514 zł. <p>W przypadku przyznawania pomocy w zakresie dożywiania na podstawie Ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” prawo do świadczeń przysługiwało:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dla osoby samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza 150 % ustawowego kryterium, tj. kwoty 951zł, • dla osoby w rodzinie, której dochód nie przekracza 150% ustawowego kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, tj. kwoty 771 zł na osobę w rodzinie. <p>W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samodzielnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.</p>

2	Prowadzone były praktyki 3 studentów I, II i III roku studiów i stopnia o specjalności praca socjalna.
3	Pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej informowali klientów o wolnych miejscach pracy na podstawie informacji uzyskanej z PUP.
4	Ośrodek pośredniczył w przekazywaniu używanych mebli i sprzętów gospodarstwa domowego potrzebującym rodzinom klientów pomocy społecznej.
5.	Pracownicy socjalni podjęli decyzję o objęciu 4 rodzin wsparciem asystenta rodziny.
6.	Pracownicy socjalni zwołali 8 spotkań doraźnych zespołów interdyscyplinarnych dla 4 rodzin, w których występowały problemy opiekuńczo wychowawcze.
7.	Pracownicy socjalni wzięli udział w 43 spotkaniach w PCPR, mających na celu ocenę dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, oceny rodzin zastępczych oraz ocenę sytuacji rodziny biologicznej dziecka będącego w pieczy zastępczej.
8.	Na potrzeby postępowań prowadzonych w innych ośrodkach pomocy społecznej i dla innych instytucji (np. ZOL) wykonano 23 wywiady środowiskowe u mieszkańców Gminy Bytów.
9.	Sporządzono 43 karty informacyjne dla PCPR u rodziców biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej.
10.	Sporządzono 34 opinie dotyczące sytuacji materialno – bytowej rodzin dla potrzeb różnych instytucji (np. Sąd, Fundacje, Urząd Miejski).
11.	Na zlecenie Sądu Rodzinnego udzielono informacji w 6 sprawach dotyczących wskazania kandydata do pełnienia obowiązku opiekuna prawnego osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej.
12.	zrealizowano 2 asysty funkcjonariuszy policji w trakcie świadczenia pracy socjalnej w rejonie opiekuńczym pracownika socjalnego
13.	Sporządzono 117 wywiadów środowiskowych na potrzeby świadczeń rodzinnych, a dotyczących sprawowania opieki nad osobami niepełnosprawnymi.
14.	Wystąpiono w 4 przypadkach do Sądu Rejonowego o wgląd w sytuację dziecka.
15.	Przekazano do Sądu Rejonowego 3 informacje o sytuacji dziecka w rodzinie.
16.	Sporządzono 28 kart informacyjnych na zlecenie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bytowie dotyczących sytuacji osób, wobec których toczy się postępowanie o zobowiązanie do leczenia odwykowego.

17.	<p>Przeprowadzono rekrutację dzieci na kolonie letnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 32 dzieci na kolonie letnie zorganizowane przez Stowarzyszenie NAZARET w terminie od 28.06.2016 r. – 08.07.2016 r. w Trąbkach Wielkich, – 14 dzieci z terenów wiejskich na kolonie letnie zorganizowane przez Pomorskie Kuratorium Oświaty w Gdańsku w terminie 11.07.2016r. – 24.07.2016 r. w Harcerskim Centrum Edukacji Ekologicznej, Funka k. Charzyków, – 13 dzieci z terenów miejskich na kolonie letnie zorganizowane przez Pomorskie Kuratorium Oświaty w Gdańsku w terminie od 15.08.2016 r. – 28.08.2016 r. w Domu Wczasowym „Kolejarz” w Muszynie.
18.	Wydano 53 zaświadczenia o korzystaniu z pomocy społecznej dla klientów i 56 dla instytucji (ZUS, policja, Sąd).
19.	W 2016 r. pracownicy socjalni pracujący na 11 rejonach opiekuńczych obsługiwali średnio 74 rodziny.
20.	Wydano 5.792 decyzje administracyjne w sprawach pomocy społecznej.
21.	Zgodnie z Porozumieniem z dnia 13 czerwca 2000 r. pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej udzielono pomocy 17 osobom zwalnianym z zakładów karnych.
22.	<p>W 2016 r. nie doszło do odebrania dzieci z rodziny na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie realizowanego w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie. Pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej. Decyzję tę pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z przedstawicielem ochrony zdrowia. W godzinach pracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie powyższe działania są realizowane zgodnie z art. 12a ustawy. Problem pojawia się po godzinach pracy Ośrodka oraz w dni wolne. w związku z tym, od 1 czerwca 2014 r. Ośrodek wprowadził dyżury po godzinach pracy (poniedziałek – po 16.00, wtorek – piątek – po 15.00) oraz w dni wolne. W roku 2016 dyżury te pełniło 9 pracowników socjalnych. Polegały one na gotowości do podjęcia interwencji na zgłoszenie telefoniczne Policji w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia dziecka.</p>

23.	Pracownicy socjalni w roku 2016 brali udział w spotkaniach 76 grup roboczych rozwiązujących problemy związane z podejrzeniem wystąpienia przemocy w rodzinie.
24.	Przystąpienie do realizacji projektu „Mogę i nie obawiam się pracować! Kompleksowy program wsparcia dla Młodych Osób Niepełnosprawnych z województwa pomorskiego, biernych zawodowo, w wieku 25-29”. Projekt realizowany przez Fundację Partycypacji Społecznej w Poznaniu. Pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej skierowali do udziału w projekcie 2 osoby.

IV Struktura organizacyjna i kadra

Zadania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej realizowane były przez pracowników następujących działów, tj.:

1. Dział Pracy Socjalnej i Integracji Społecznej.
2. Dział Świadczeń Rodzinnych (fundusz alimentacyjny, stypendia i zasiłki szkolne, świadczenia wychowawcze).
3. Dział Finansowy.
4. Dział Organizacyjny (pracownik ds. organizacyjnych, pracownik ds. pracowniczych, informatyk, pracownik sekretariatu, pomoc administracyjna).
5. Samodzielne stanowiska pracy.

Średnie zatrudnienie osobowo wynosiło 36,10 pracowników, etatowo: 34,49 etatu i wg stanu na dzień 31.12.2016r. Ośrodek zatrudniał: **36** pracowników, tj.:

- a) **6** osoby na stanowiskach kierowniczych: kierownik ośrodka, z-ca kierownika, główna księgowa, kierownik działu świadczeń rodzinnych, kierownik działu pracy socjalnej i integracji społecznej, kierownik działu organizacyjnego;
- b) **11** pracowników socjalnych;
- c) **2** asystentów rodziny, w tym 1 na zastępstwo;
- d) **2** konsultantów (psycholog, radca prawny) – 2 osoby na ¼ etatu;
- e) **7** pracowników działu świadczeń rodzinnych;
- f) **7** pracowników administracyjnych: księgowa, kasjer, inspektor ds. świadczeń, inspektor ds. organizacyjnych, podinspektor ds. pracowniczych, informatyk, sekretarka;
- g) **1** osoba sprzątająca Ośrodek.

Pracownicy Ośrodka brali udział w szkoleniach/spotkaniach/konferencjach z zakresu:

- BHP;
- Ochrony danych osobowych;
- Kids` Skills – metoda terapii i wspierania rozwoju dzieci i młodzieży oparta na filozofii Podejścia Skoncentrowanego na Rozwiązaniach;
- Imigranci i uchodźcy w środowisku lokalnym;
- Szkolenie policyjne;
- KPA w praktyce działalności OPS;

- Program 500+;
- Procedura odebrania dziecka;
- Bezdomność w Polsce – doświadczenia i perspektywy;
- Rola ścieżek reintegracji w aktywizacji społeczno-zawodowej w kontekście zadań OPS i PUP;
- Dostęp do informacji publicznej a ochrona danych osobowych;
- Autyzm-Tylko Razem;
- Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie-dylematy i rozwiązania w praktyce-procedura Niebieskiej Karty-praca z osobami doświadczającymi i stosującymi przemocę-techniki skutecznego motywowania;
- Fundusz alimentacyjny;
- Interaktywny Program Płatnik;
- Świadczenia rodzinnych;
- Instrukcja kancelaryjna i archiwizacyjna dokumentów;
- Realizacja obowiązków Pracodawcy w zakresie prawa pracy i ubezpieczeń społecznych;
- Reintegracja społeczna i zawodowa w kontekście współpracy podmiotów ekonomii społecznej, instytucji rynku pracy i pomocy społecznej;
- Wymiana informacji, wiedzy oraz koordynacja pomocy ludziom bezdomnym w okresie zimowym 2016/2017;
- Pomoc materialna dla uczniów, stypendia szkolne i zasiłki szkolne 2016;
- Budowanie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych;
- Praca na zasadach własnych współczesnej rodziny;
- Obsługa oprogramowania: WYWIAD Plus, SYGNITA, Świadczenia Wychowawcze;
- Funkcjonowanie Centralnych Systemów Informatycznych w Domenie Zabezpieczeń;
- Innowacyjne metody wsparcia osób i rodzin w środowisku;
- Centralizacji VAT;
- Odpowiedzialność urzędników za naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- Zamówień i zadań publiczne;

- Superwizja dla przedstawicieli służb pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- Procedura administracyjna w specyfice działalności ośrodków pomocy społecznej,
- Dialog motywujący.

V Kontrole zewnętrzne

Tabela 16 – wykaz kontroli zewnętrznych w Ośrodku w 2016 r.

Lp	Organ kontrolujący	Przedmiot kontroli	Termin kontroli	Wyniki kontroli
1	Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku Wydział Polityki Społecznej	Poprawność realizacji zadań zleconych gminie przez administrację rządową z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r. w okresie od 1.11.2014 r. do 31.10.2015 r.	9.09.2016 r.	Działalność MOPS w Bytowie oceniono <i>pozytywnie</i>
2	Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku Wydział Polityki Społecznej	Ocena organizacji, skuteczności pracy i poprawności realizacji zadań zleconych gminie i zadań własnych dotowanych z budżetu państwa z zakresu pomocy społecznej w 2015 r.	7 i 9.09.2016 r.	Działalność MOPS w Bytowie oceniono <i>pozytywnie</i>

VI Potrzeby i założenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na rok 2017.

- Superwizja dla pracowników socjalnych – szkolenie zapobiegające wypaleniu zawodowemu
- Superwizja dla asystentów rodziny,
- Doskonalenie kompetencji pracowników ośrodka poprzez szkolenia:
  - przeciwdziałające wypaleniu zawodowemu,
  - tematyczne z zakresu: przemocy w rodzinie, uzależnień od alkoholu, substancji psychoaktywnych, funduszu alimentacyjnego, świadczeń rodzinnych, pracy z trudnym klientem, pracy z rodziną wieloproblemową,
- Ustanowienie rodzin wspierających – nowego narzędzia we wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- Opracowanie projektów i aplikowanie o środki finansowe pochodzące spoza budżetu gminy oraz współpraca z organizacjami w ww. zakresie.
- Szkolenie z bieżących zmian w przepisach prawa dot. świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego i świadczenia wychowawczego.

VII Potrzeby i założenia w zakresie pomocy społecznej w gminie Bytów na rok 2017.

- Utworzenie noclegowni/schroniska dla bezdomnych, placówki o wyższym standardzie usług oraz zorganizowanie przy niej łaźni, pralni i pomieszczenia świetlicowo - jadalnego,
- Zwiększenie ilości mieszkań socjalnych, w szczególności dla rodzin z dziećmi (zbyt mała ilość mieszkań socjalnych w stosunku do potrzeb),
- Utworzenie domu/klubu dziennego pobytu dla osób starszych.

Spis tabel

Tabela 1 – Kategorie i ilość świadczeń.....	6
Tabela 2 - Rzeczywista liczba rodzin i osób objęta pomocą społeczną 2014 – 2016..	7
Tabela 3 – Powody trudnej sytuacji życiowej	8
Tabela 4 – Typy rodzin.....	9
Tabela 5 – Struktura dochodów	10
Tabela 6 – Struktura wydatków w 2016 roku na zadania	13
Tabela 7 – Świadczenia rodzinne w podziale na ich rodzaje i wysokość obowiązujące w okresie zasiłkowym 2015-2016	17
Tabela 8 – Liczba świadczeń w latach 2014 - 2016	19
Tabela 9 – Wydatki na świadczenia rodzinne.....	21
Tabela 10 - Informacja o złożonych wnioskach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz wydanych decyzjach za okres: 01.04.2016 - 31.11.2016 r. ...	22
Tabela 11 - Informacja o należnych świadczeniach wychowawczych, poniesionych na ten cel wydatkach z budżetu państwa oraz liczbie rodzin z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego w 2016 roku.....	24
Tabela 12 – Wydatki na zasiłki celowe i okresowe	25
Tabela 13 – Wydatki na zasiłki stałe.....	26
Tabela 14 – formy pomocy w ramach Programu Rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	29
Tabela 15 – Inne działania Ośrodka	41
Tabela 16 – wykaz kontroli zewnętrznych w Ośrodku w 2016 r.....	47